

FALKLAND ISLANDS – FALKLANDSKÉ OSTROVY ALEBO AJ AKO SA DOSTAL ANTHONY CARY DO MÁP

Samosprávná kolónia na juhu Atlantického oceánu Falkland Islands – Falklandské ostrovy (Falklandy, Malvíny, španielsky Islas Malvinas) je zámorské územie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Severojužne sa rozkladá okolo 52° južnej zemepisnej šírky (CSG¹), Falkland Islands 131, obr. 1e), teda na úrovni stredného Anglicka, ale na opačnej (južnej) pologuli, 480 km na severovýchod od južného cípu Južnej Ameriky a približne rovnako ďaleko na východ od Magalhãesovho prielivu. Falklandy tvoria dva hlavné ostrovy, Východný Falkland a Západný Falkland a okolo 200 menších ostrovov, podľa niektorých zdrojov až 776 ostrovov a ostrovčekov, s celkovou rozlohou približne 12 200 km². Jediné a zároveň hlavné mesto kolónie je prístav Stanley na Východnom Falklande (viz obr. v úvode textu).

Pod správu Falklandských ostrovov patrili od roku 1908 aj britské závislé územia (dependencie) ostrov Južná Georgia s Južnými Sandwichovými ostrovmi, ostrovy Južné Orkneje, Južné Shetlandy²⁾ a dosť rozľahlá časť antarktckej pevniny Grahamova zem. Od začiatku, niekde už aj pred rokom 1908, sa pre ne používali známky Falklandov. To, že ide o poštu z dependencií, možno poznať len podľa pečiatok miesta podania na obáľkach. Príslušnosť dependencií k Falklandom dokumentujú obrázky niektorých známok. Z roku 1933 je to 4d. známka s obrazom horského reťazca a nápisom SOUTH GEORGIA (CSG, Falkland Islands 132, obr. 1f) a z roku 1938 sú to 1s. známka s obrazom štítu Južnej Georgie a nápisom MOUNT SUGAR TOP (2 325 m) a 10s. známka s nápisom DECEPTION ISLAND (CSG, Falkland Islands 158, 162; obr. 2h, 2l). Ostrov Deception v Južných Shetlandoch je vlastne ponorený kráter sopky s priemerom 16 km. Bol významným oporným bodom pre britské nároky v Antarktíde, veľrybárskou stanicou a britskou vojenskou základňou počas II. svetovej vojny.

Roku 1944 boli pre dependencie, zrejme na zdôraznenie, že patria Británii, vydané pretače na známkach Falklandov (CSG, Falkland

Islands Dependenciens A2, B1, C3, D6; obr. 3a - 3d). Od roku 1946 platili pre všetky dependencie rovnaké známky (CSG, Falkland Islands Dependenciens G08, G26 – G40; obr. 4, 5a – 5g). K začatiu transantarktckej expedície boli roku 1956 vydané pretačové známky (CSG, Falkland Islands Dependenciens G44; obr. 6). Rokom 1962 spoločná známková zem dependencií zanikla.

Južná Georgia, ležiaca 1 300 km východne, a Južné Sandwichove ostrovy, ležiace 3 200 km juhovýchodne od Falklandov, zostali však pod ich správou. Od roku 1963 do roku 1979 mala Južná Georgia vlastné známky (obr. 7a – 7e, str. 24), ktoré platili aj pre Južné Sandwichove ostrovy (CSG, Falkland Islands Dependenciens, South Georgia 004, 007). Rokom 1980 bola, v tomto prípade len pre Južnú Georgiu a Južné Sandwichove ostrovy, obnovená známková zem Falklandské dependencie (CSG, Falkland Islands Dependenciens 112; obr. 8). Od roku 1986 prestali byť tieto ostrovy dependenciou Falklandských ostrovov, sú spravované samostatne a názov ich známkovej zeme sa zmenil na South Georgia and the South Sandwich Islands (obr. 9, 10). Južná Georgia má 4 144 km² a okolo 30 obyvateľov. Začiatkom 20. storočia tam boli dovezené soby. Prežili dodnes (CSG, Falkland Islands Dependenciens, South Georgia 001; obr. 7a). Južné Sandwichove ostrovy sú skupinou aktívnych vulkanických ostrovčekov.

Grahamova zem, Južné Orkneje a Južné Shetlandy majú úhrnnú rozlohu 1 554 000 km². Tieto územia boli od roku 1963 združené do nového koloniálneho celku s názvom Britské antarktcké územie (British Antarctic Territory = BAT) a odvtedy majú vlastné známky. Geograficky totiž patria k Antarktíde (CSG, BAT 15, 15a; obr. 11, 12). Okrem vedeckých expedícií nemajú stálych obyvateľov. V minulosti tam boli sezónne veľrybárske základne.

Podnebie Falklandských ostrovov je mierne chladné, ale bez extrémov, vykazuje malú sezónnu premenlivosť. Priemerná ročná teplota je 5°C s minimom -5°C a maximom 24°C. Snežných dní je tam viac ako vo väčšine Británie. Zrážky sú rovnomerne rozložené počas roka. Priemerne ročne naprší 635 mm. Silné vetry sú pre Falklandy charakteristické. Ostrovy sú väčšinou kopcovité, s najvyšším vrcholom na Východnom Falklande Mount Osborne (705 m) a na Západnom Falklande Mount Adam (700 m). Pobrežie majú značne členité. Ostrovné rastlinstvo je vplyvom neustálych vetrov nízke a husté. Stromy, vres a kroviny sú zakrpatené. Chová sa tam do 600 tisíc oviec, ba počiatkom 20. storočia to bolo cez 700 tisíc (CSG, Falkland Islands 127; obr. 1a). Tamojší bačovia (gaučovia) majú nielen psov, ale aj kone. Na pastvinách prevláda takzvaná biela tráva (Cortaderia pilosa). Chladné vlhké podnebie, brániace úplnému rozkladu zbytkov rastlín, je príčinou tvorby rašeliny, ktorá sa miestne využíva ako palivo. Na Falklandoch nie sú žiadne pôvodné suchozemské cicavce. Líška (atlantický vlk), ktorá tam kedysi žila, vyhynula. Dnes voľne v prírode žijú ľudmi dovezené králiky, zajace, lamy, líšky a vydry. Na ostrovoch však hniezdi okolo 65 druhov vtákov, viz napríklad obr. 14a – 14d (taktiež CSG, Falkland Islands 147, 159, 194, 203). Ostrovy sú aj miestom rozmnožovania pre milióny tuč-

Obr. 1 Rozsiahla 11známková emisia z roku 1933 k 100. jubileu pripojenia Falklandských ostrovov k britskej kráľovskej korune (1833-1933).